Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Cijferoverzicht

Programma *Onbeperkt meedoen!*

Indicatoren voor de actielijnen

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Inleiding

Dit document presenteert de cijfers voor een set indicatoren waarmee de actielijnen van het programma *Onbeperkt meedoen!* gemonitord kunnen worden. Het ministerie van VWS gebruikt deze indicatorenset voor de jaarlijkse voortgangsrapportage van het programma.

Op 14 juni 2018 is het programma *Onbeperkt meedoen!* van start gegaan, gebaseerd op het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Het doel van het programma is dat mensen met een beperking meer naar eigen wens en vermogen kunnen meedoen aan de samenleving. Het programma bestaat onder andere uit zeven actielijnen. Voor iedere actielijn zijn maatregelen uitgewerkt om concrete doelen te bereiken en merkbare verbeteringen te realiseren voor mensen met een beperking.

Om de voortgang van het programma *Onbeperkt meedoen!* te monitoren heeft het RIVM in opdracht van de directie Maatschappelijke Ondersteuning van het ministerie van VWS in mei 2019 een voorstel voor een indicatorenset opgeleverd. In het proces daar naar toe zijn gesprekken gevoerd met de betrokken departementen. Op basis van de voorgestelde indicatorenset van het RIVM hebben de departementen voor de afzonderlijke actielijnen uit het programma een selectie gemaakt van indicatoren. Sommige departementen hebben aanvullend nog indicatoren toegevoegd. De indicatoren in deze set sluiten qua inhoud aan op de thema's uit de actielijnen, maar zijn niet rechtstreeks gekoppeld aan de maatregelen en initiatieven. Bovendien zijn er diverse maatregelen en initiatieven in de actielijnen waar in deze set geen indicator aan is verbonden. Dat heeft onder meer te maken met het feit dat niet bij alle maatregelen en initiatieven een meetbare indicator is te formuleren of betrouwbare registraties of peilingen ontbreken.

Naast de cijfers voor de actielijnen worden ook cijfers gepresenteerd over de voortgang van activiteiten rondom de implementatie van het VN-verdrag Handicap bij gemeenten en bedrijfssectoren. Respectievelijk de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) en VNO-NCW en MKB Nederland hebben deze indicatoren geselecteerd. Het RIVM is daar niet bij betrokken geweest.

Presentatiewijze

Om in één oogopslag een compleet beeld van alle indicatoren te krijgen, begint dit document met een 'Samenvatting cijferoverzicht' waarin de indicatoren en uitkomsten kernachtig staan weergegeven. Op de daaropvolgende pagina's worden de indicatoren per actielijn gepresenteerd. Het document is aanklikbaar om eenvoudig van de ene naar de andere actielijn te kunnen gaan. Per indicator wordt het meest actuele cijfer gepresenteerd. Dit cijfer wordt beschouwd als de huidige stand van zaken (de 1-meting, in de meeste gevallen 2018 of 2019). Om inzicht te krijgen in ontwikkelingen in de tijd, wordt ook een 0-meting gepresenteerd. Dit is een moment vlak voordat het programma *Onbeperkt meedoen!* van start ging (in de meeste gevallen 2015 of 2016). Er zijn niet voor alle indicatoren op deze twee meetmomenten gegevens beschikbaar. En omdat met bestaande en beschikbare data gewerkt wordt uit verschillende bronnen, verschillen de meetmomenten per bron. Bij de indicatoren is aangegeven wanneer het verwachte volgende peilmoment is. Waar mogelijk en relevant worden ook één of meerdere referentiewaarden gepresenteerd. Referentiewaarden zijn cijfers waartegen je de indicatoren afzet, zodat de indicatoren meer betekenis krijgen. Er zijn verschillende referentiewaarden mogelijk. Naast de 0-meting worden in dit document streefcijfers gebruikt als referentiewaarde. Een streefcijfer is een norm of doel waar naar toe wordt gewerkt. Ook worden cijfers over mensen zonder een beperking gebruikt als referentiewaarde.

Doel indicatorenset

Met een indicatorenset wordt betekenisvolle informatie in beeld gebracht over de kwaliteit van beleid en geleverde zorg, dienstverlening en ondersteuning in een publiek domein. Indicatoren zijn eenheden (uitgedrukt in een getal, percentage of ratio) die hier aanwijzingen over geven. De uitkomsten van een indicatorenset stellen beleidsmakers of organisaties in staat ontwikkelingen te volgen en sturing te geven aan verbeterprocessen. Met indicatoren kan gemeten worden:

- of wordt voldaan aan de voorwaarden om de gewenste taken te kunnen uitvoeren (goede organisatie, voldoende menskracht en middelen);
- of die taken daadwerkelijk worden uitgevoerd;
- of de uitvoering op een goede wijze gebeurt;
- of deze voldoende effect hebben.

Samenvatting cijferoverzicht (1)

Actielijnen

Bouwen en wonen	Percentage huishoudens met iemand die moeite heeft met traplopen, waarbij de woonkamer vanaf de straat zonder trappenlopen is te bereiken	77,4%	Percentage huishoudens met iemand met een beperking waarvan de referentiepersoon aangaf (zeer) tevreden te zijn met de woning	81,1%	Percentage mensen met een lichamelijke beperking dat aangeeft dat parken en groenvoorzieningen vrijwel altijd toegankelijk zijn	83%
	Percentage huishoudens met iemand die moeite heeft met traplopen, waarbij vanuit de woonkamer andere kamers zonder traplopen zijn te bereiken	61,4%	Percentage mensen met een lichamelijke beperking dat aangeeft dat winkels vrijwel altijd toegankelijk zijn	84%		
	Percentage huishoudens met iemand met een beperking, dat in de woning een speciale en ook noodzakelijke voorziening heeft	13,7%	Percentage mensen met een lichamelijke beperking dat aangeeft dat openbare gebouwen vrijwel altijd toegankelijk zijn	84%		
Werk	Percentage arbeidsgehandicapten (15-64 jaar), dat betaald werk heeft	38,9%	Percentage arbeidsgehandicapten (15-64 jaar) behorend tot de beroepsbevolking (werkzaam of werkloos), dat werkloos is	9,8%	Aantal banen voor mensen uit de doelgroep banenafspraak	127.135
	Percentage arbeidsgehandicapten (15-64 jaar) met arbeidsvermogen, dat betaald werk heeft	66,3%	Aantal mensen werkzaam onder de Wet banenafspraak, of op een beschutte werkplek onder de Wsw of de Participatiewet	162.042		
Onderwijs	Gemiddelde tevredenheidsscore over communicatie en informatievoorziening vanuit school onder ouders met een kind met een indicatie voor speciale onderwijsvormen (schaal 1-5)	3,75	Gemiddelde tevredenheidsscore over communicatie en informatievoorziening vanuit school onder mbo-studenten met een indicatie voor speciale onderwijsvormen of met extra ondersteuning (schaal 1-5)	3,26	Percentage studenten met een functiebeperking(en) en/of ziekte(n)/aandoening(en) dat tevreden is over de voorzieningen die de onderwijsinstelling aanbiedt om het studeren met de betreffende functiebeperking(en) en/of ziekte(n)/aandoening(en) te vergemakkelijken	70%
	Gemiddelde tevredenheidsscore over signalering en feitelijke ondersteuning onder ouders met een kind met een indicatie voor speciale onderwijsvormen (schaal 1-5)	3,72	Gemiddelde tevredenheidsscore over signalering en feitelijke ondersteuning onder mbo-studenten met een indicatie voor speciale onderwijsvormen of met extra ondersteuning (schaal 1-5)	3,41		
	Gemiddelde tevredenheidsscore over de relatie met school en mate van partnerschap onder ouders met een kind met een indicatie voor speciale onderwijsvormen (schaal 1-5)	4,23	Gemiddelde tevredenheidsscore over de relatie met school onder mbo-studenten met een indicatie voor speciale onderwijsvormen of met extra ondersteuning (schaal 1-5)	3,76		
Vervoer	Percentage treinreizigers dat van of naar een toegankelijk station reist	53%	Percentage bushaltes dat toegankelijk is voor mensen met een motorische beperking	49%	Percentage bushaltes dat toegankelijk is voor mensen met een visuele beperking	48%

In dit cijferoverzicht wordt het meest recente cijfer getoond

Samenvatting cijferoverzicht (2)

Actielijnen

Participatie en toegankelijkheid

Percentage mensen van 12 jaar en ouder met een lichamelijke beperking dat wekelijks sport	23,9%	Percentage stemlokalen in gemeenten die volgens gemeenten zelf toegankelijk zijn voor mensen met een lichamelijke beperking	91%	Percentage overheidswebsites waarbij de automatische test op toegankelijkheidscriteria geen foutmelding gaf	23%
Percentage mensen van 12 jaar en ouder met een lichamelijke beperking dat tevreden is met het sport- en beweegaanbod in hun omgeving	84%	Percentage stemlokalen dat heel goed toegankelijk is voor mensen met een lichamelijke beperking, van de stemlokalen waarvan gemeenten hebben aangegeven dat ze toegankelijk zijn voor mensen met een lichamelijke beperking	11%	Percentage overheidswebsites waarvan de beheerder aangaf dat iemand op managementniveau verantwoordelijk is voor de digitale toegankelijkheid van website(s) en mobiele applicatie(s)	50,2%
Percentage mensen met een lichamelijke beperking dat aangeeft dat verenigings- en sportgebouwen vrijwel altijd toegankelijk zijn	67%	Gemiddelde score voor de toegankelijkheid van stemlokalen (alleen voor de stemlokalen die (heel) goed of redelijk toegankelijk zijn voor mensen met een lichamelijke beperking) (schaal 1-10)	8,0	Aantal deelnemende overheidsorganisaties aan Direct Duidelijk	21
Percentage mensen met een verstandelijke beperking dat aangeeft dat verenigings- en sportgebouwen vrijwel altijd toegankelijk zijn	75%	Percentage mensen met een visuele beperking dat het over het geheel genomen (erg) moeilijk vond om te stemmen	31%		

Zorg en ondersteuning

Percentage Wmo-gebruikers dat wist dat men gebruik kon maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner	31%	Percentage Wmo-gebruikers dat wist waar men moest zijn voor zijn/haar hulpvraag	28%	Percentage Wmo-gebruikers dat aangeeft ondersteuning te krijgen die past bij zijn/haar hulpvraag	45%

Rijk als organisatie

Aantal banen bij het Rijk (ministeries) voor mensen uit de doelgroep banenafspraak	1.274	Percentage aanbestedingen waarbij social return is uitgevraagd via een contractbepaling, van de aanbestedingen waarbij het social return-kader van toepassing is	56,1%	Aantal rijksambtenaren dat zich via de website ingeschreven heeft bij de ‘Beweging onbeperkte denkers’	936

Gemeenten

Percentage gemeenten waarin een lokaal inclusieplan wordt gemaakt, waarin de gemeenteraad het plan heeft goedgekeurd of waar een lokaal inclusieplan al wordt uitgevoerd	35,5%	Aantal gemeenten dat een manifest Iedereen doet mee! heeft getekend	44		

Bedrijfsleven

Aantal brancheorganisaties dat een actieplan toegankelijkheid gereed heeft	20				

In dit cijferoverzicht wordt het meest recente cijfer getoond

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

1. Bouwen en wonen

Binnen de actielijn Bouwen en wonen is het doel om de toegankelijkheid van gebouwen te verbeteren en te zorgen voor de beschikbaarheid van voldoende geschikte woningen en woonvormen voor mensen met een beperking. Acties in deze actielijn zijn onder meer het ontwikkelen van eenduidige richtlijnen voor toegankelijk (ver)bouwen, het stimuleren van voldoende geschikte en beschikbare woningen, onderzoek naar extra toegankelijkheidseisen in het Bouwbesluit voor nieuwbouwappartementen en het inventariseren van knelpunten in de openbare ruimte.

Wonen

Twee indicatoren over de toegankelijkheid van woningen

Huishoudens met iemand die moeite heeft met traplopen, waarbij....

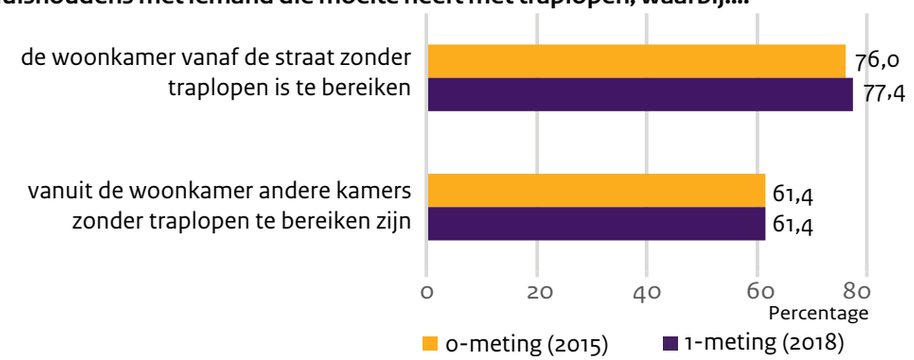

Bron: BZK/CBS, WoonOnderzoek Nederland (WoON).

Vervolgmeting: naar verwachting 2021 (dan beschikbaar in 2022).

Percentage huishoudens met iemand met een beperking, dat in de woning een speciale en ook noodzakelijke voorziening heeft

Indicator	0-meting (eind 2016)	1-meting (eind 2018)
Percentage huishoudens	13,3	13,7

Bron: BZK/CBS, WoonOnderzoek Nederland (WoON).

Vervolgmeting: naar verwachting 2021 (dan beschikbaar in 2022).

Verdieping

Type voorziening (als percentage van de huishoudens met een speciale en ook noodzakelijke voorziening in de woning)

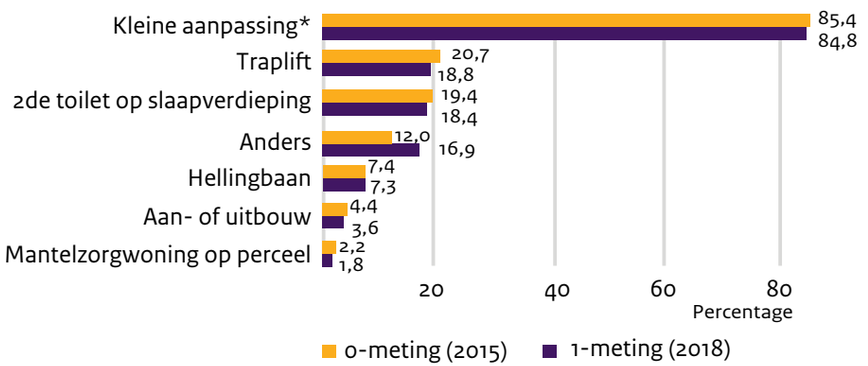

Bron: BZK/CBS, WoonOnderzoek Nederland (WoON).

* zoals beugels, aangepaste drempels etc.

Vervolgmeting: naar verwachting 2021 (dan beschikbaar in 2022).

Toelichting bij de tabel en de grafieken

- Bij deze indicatoren worden huishoudens geteld, niet personen of woningen. De referentiepersoon is een lid van het huishouden en wordt volgens bepaalde regels afgeleid.
- Bij drie indicatoren is het weinig zinvol om een referentiewaarde te berekenen voor huishoudens waarin de referentiepersoon of diens partner géén beperking heeft. Voor mensen uit die huishoudens is bijvoorbeeld de aanwezigheid van trappen minder belangrijk, en zij kunnen er juist voor kiezen om in een woning te wonen waarbij ze traptreden moeten lopen.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Huishoudens met iemand met een beperking, waarvan de referentiepersoon aangaf (zeer) tevreden te zijn met de woning

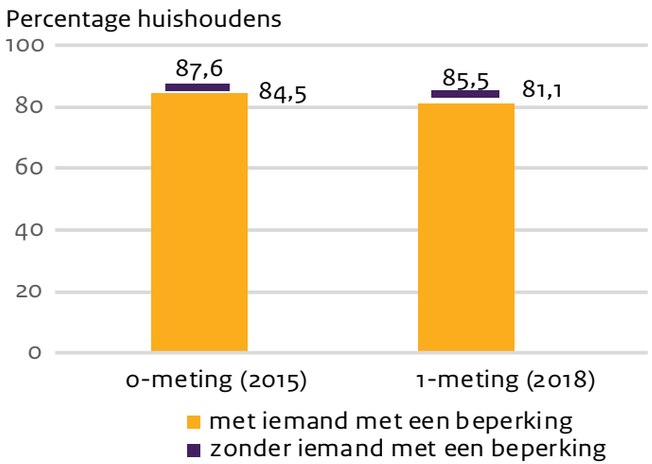

Bron: BZK/CBS, WoonOnderzoek Nederland (WoON).

Vervolgmeting: naar verwachting 2021 (dan beschikbaar in 2022).

Volledige indicatornamen

In de grafieken en de tabel zijn de indicatoromschrijvingen in verkorte vorm weergegeven. De volledige indicatornamen zijn:

- Percentage huishoudens waarin de referentiepersoon of diens partner moeite heeft met traplopen, waarbij de woonkamer vanaf de straat is te bereiken zonder traptreden te lopen.
- Percentage huishoudens waarin de referentiepersoon of diens partner moeite heeft met traplopen, waarbij vanuit de woonkamer de keuken, het toilet, de badkamer en ten minste 1 slaapkamer is te bereiken zonder traptreden te lopen.
- Percentage huishoudens waarin de referentiepersoon of diens partner mild of ernstig beperkt is bij het uitvoeren van activiteiten die mensen gewoonlijk doen, dat in de woning een speciale voorziening heeft voor mensen met een lichamelijke beperking en dat ook nodig heeft.
- Percentage huishoudens waarin de referentiepersoon of diens partner beperkt is bij het uitvoeren van reguliere activiteiten, waarvan de referentiepersoon aangaf (zeer) tevreden te zijn met de woning.

Openbare ruimte

Drie indicatoren over de ervaren toegankelijkheid van de openbare ruimte (0-meting (2016))

Mensen met een beperking die aangeven dat....

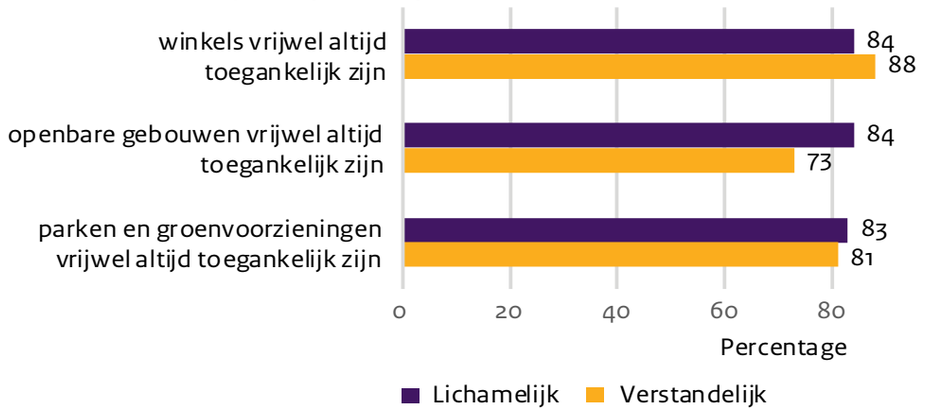

Bron: Nivel Participatiemonitor, bestaande uit het Nationaal Panel Chronisch zieken en Gehandicapten en het Panel Samen Leven.

Vervolgmeting: naar verwachting 2020; vraagstellingen worden nog vastgesteld (beschikbaar in 2021).

Toelichting bij de grafiek

- Lichamelijk: mensen met een lichte, matige of ernstige lichamelijke beperking.
- Verstandelijk: mensen met een lichte of matige verstandelijke beperking.
- Bij de indicator over winkels is bij mensen met een lichamelijke beperking alleen gevraagd naar de toegankelijkheid van winkels, bij mensen met een verstandelijke beperking naar de toegankelijkheid van winkels en supermarkten. Uitkomsten van beide vragen zijn gecombineerd om tot één indicatorwaarde te komen.
- Bij de indicator over openbare gebouwen is bij mensen met een lichamelijke beperking alleen gevraagd naar de toegankelijkheid van openbare gebouwen, bij mensen met een verstandelijke beperking naar de toegankelijkheid van drie afzonderlijke typen gebouwen: stadhuis, bibliotheek en financiële voorziening (bank, postkantoor, pinautomaat). Uitkomsten van de drie vragen zijn gecombineerd om tot één indicatorwaarde te komen.
- Er is geen referentiewaarde omdat de vragen over toegankelijkheid van de openbare ruimte niet zijn voorgelegd aan mensen zonder een beperking.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

2. Werk

Binnen de actielijn Werk is het doel om mensen met een arbeidsbeperking meer kansen te geven op een reguliere baan, en zo bij te dragen aan een inclusieve arbeidsmarkt. Het kabinet bouwt hiermee voort op de lopende inzet voor een inclusieve arbeidsmarkt. Acties in deze actielijn zijn onder meer het stimuleren van de werkgelegenheid, verbeterde werknemers- en werkgeversdienstverlening en een verbeterde verstrekking van werkvoorzieningen.

Arbeidsgehandicapten (15-64 jaar), die betaald werk hebben

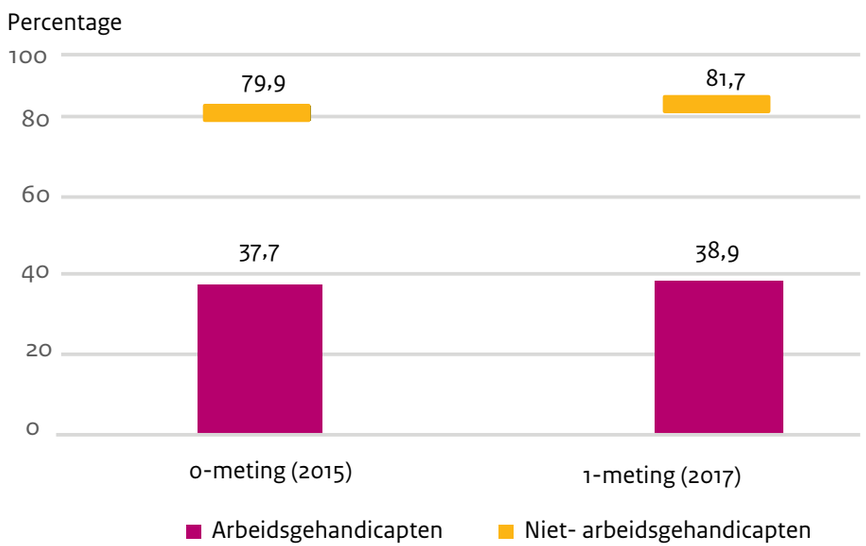

Bronnen: CBS, Enquête beroepsbevolking (EBB), Sociaal Statistische Bestanden (SSB) en Basisregistratie Personen (BRP).

Vervolgmeting: 2019 (beschikbaar in oktober 2020).

Arbeidsgehandicapten (15-64 jaar) met arbeidsvermogen, die betaald werk hebben

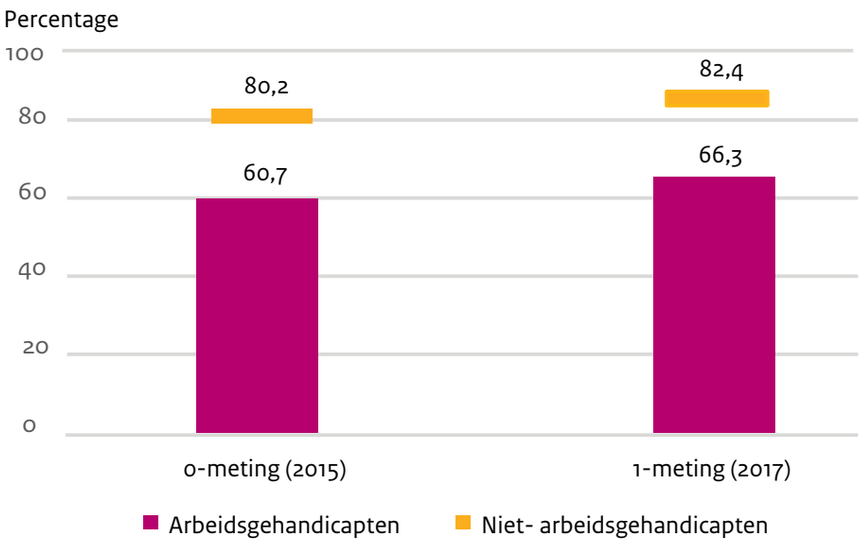

Bronnen: CBS, Enquête beroepsbevolking (EBB), Sociaal Statistische Bestanden (SSB) en Basisregistratie Personen (BRP).

Vervolgmeting: 2019 (beschikbaar in oktober 2020).

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Verdieping

Uitsplitsing van de groep personen die niet werkzaam zijn (percentage)

Indicator	0-meting (2015)	1-meting (2017)
Arbeidsgehandicapten (15-64 jaar) met arbeidsvermogen die niet werkzaam zijn		
Is werkloos (heeft gezocht en is beschikbaar)	9,3	7,2
Wil werken (maar heeft niet gezocht en/of is niet beschikbaar)	20,9	17,1
Wil of kan niet werken vanwege andere reden dan ziekte of arbeidsongeschiktheid	9,0	9,3
Totaal	39,3	33,7
Niet-arbeidsgehandicapten (15-64 jaar) met arbeidsvermogen die niet werkzaam zijn		
Is werkloos (heeft gezocht en is beschikbaar)	5,5	3,8
Wil werken (maar heeft niet gezocht en/of is niet beschikbaar)	4,8	4,4
Wil of kan niet werken vanwege andere reden dan ziekte of arbeidsongeschiktheid	9,5	9,4
Totaal	19,8	17,6

Bronnen: CBS, Enquête beroepsbevolking (EBB), Sociaal Statistische Bestanden (SSB) en Basisregistratie Personen (BRP).

Vervolgmeting: 2019 (beschikbaar in oktober 2020).

Arbeidsgehandicapten (15-64 jaar) behorend tot de beroepsbevolking (werkzaam of werkloos), die werkloos zijn

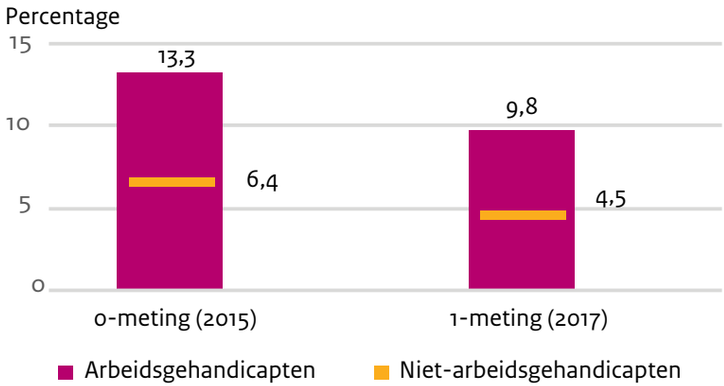

Bronnen: CBS, Enquête beroepsbevolking (EBB), Sociaal Statistische Bestanden (SSB) en Basisregistratie Personen (BRP).

Vervolgmeting: 2019 (beschikbaar in oktober 2020).

Toelichting bij de tabel en de grafiek

- Beroepsbevolking: mensen die werken (inclusief in deeltijd) en mensen die werkloos zijn (beschikbaar voor de arbeidsmarkt en gezocht).
- Arbeidsgehandicapte: persoon die in de EBB aangeeft door ziekte of een langdurige aandoening te worden belemmerd bij het uitvoeren of verkrijgen van werk. Mensen met arbeidsvermogen: mensen die werken of die willen of kunnen werken (excl. mensen die niet kunnen werken vanwege ziekte of arbeidsongeschiktheid).

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Mensen werkzaam onder de Wet banenafspraak, of op een beschutte werkplek onder de Wsw of de Participatiewet (eind van het jaar)

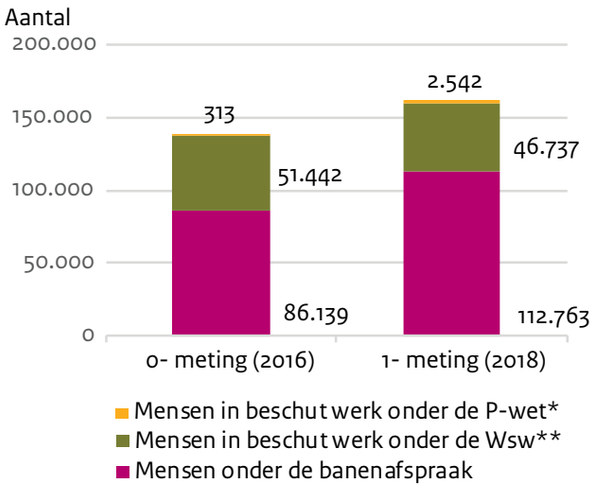

Bronnen: UWV, Factsheet banenafspraak en Rapportage beschut werk; Panteia, Wsw-statistiek.

* P-wet = Participatiewet
** Wsw = Wet sociale werkvoorziening
De totale aantallen in 2016 en 2018 zijn respectievelijk 137.894 en 162.042.

Vervolgmeting: 31 december 2019 (beschikbaar in april 2020).

Aantal banen voor mensen uit de doelgroep banenafspraak (metingen op 31 december)

Indicator	0-meting (2016)	1-meting (2018)	Streefcijfer (31 dec. 2025)
Banen onder de banenafspraak	97.733	127.135	200.179

Bronnen: Kamerstukken II, 2016-2017, 3452, nr. 60 (bijlage bij kamerbrief); Kamerstukken II, 2018-2019, 3452, nr. 166 (kamerbrief).

De gepresenteerde 0- en 1-meting zijn respectievelijk de 2- en 4-meting voor de banenafspraak.

Vervolgmeting: 2019 (beschikbaar in zomer 2020).

Toelichting bij de tabel en de grafiek

- Wsw: Wet sociale werkvoorziening. Sinds 1 januari 2015 kunnen er geen mensen meer instromen in de Wsw, maar voor mensen die toen al een Wsw-dienstverband hadden, blijven de rechten en plichten die in de cao voor de Wsw zijn vastgelegd behouden.
- Beschut werk: werk onder aangepaste omstandigheden voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking, met meer begeleiding en aanpassing van de arbeidsomstandigheden.
- Banenafspraak: in het sociaal akkoord van 2013 hebben kabinet en de sociale partners afgesproken dat er extra banen komen voor mensen met een arbeidsbeperking. De Wet banenafspraak en quotum arbeidsbeperkten regelt een aantal belangrijke zaken die nodig zijn om de mensen uit de doelgroep van de banenafspraak op de banen te plaatsen en om te monitoren of de werkgevers de banen in een jaar hebben gerealiseerd.
- Streefcijfer banenafspraak: de doelstelling is dat er eind 2025 125.000 extra banen zijn voor mensen uit de doelgroep banenafspraak t.o.v. de 0-meting van de banenafspraak in 2012. Toen waren er 75.179 banen, waaruit volgt dat het streefcijfer voor 2026 200.179 banen is.
- Eén baan wordt beschouwd als een baan van 25,5 verloonde uren per week. Banen groter of kleiner dan 25,5 uur per week tellen naar rato mee. Door uit te gaan van banen in plaats van personen, wordt inzichtelijk dat het gaat om substantiële banen en niet om banen van slechts een paar uur.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

3. Onderwijs

Binnen de actielijn Onderwijs is het doel dat alle kinderen toegang hebben tot het onderwijs en een aanbod krijgen dat bij hen past. Doel is ook dat ondersteuning en begeleiding beter vindbaar is voor leerlingen en studenten. Acties in deze actielijn zijn onder meer het in kaart brengen en verminderen van drempels voor leerlingen en studenten, een verkenning van inclusiever onderwijs en het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en zorg.

Drie indicatoren over de tevredenheid onder ouders met een kind in het primair of voortgezet onderwijs met een indicatie voor speciale onderwijs-vormen of met extra ondersteuning (0-meting (schooljaar 2015-2016))

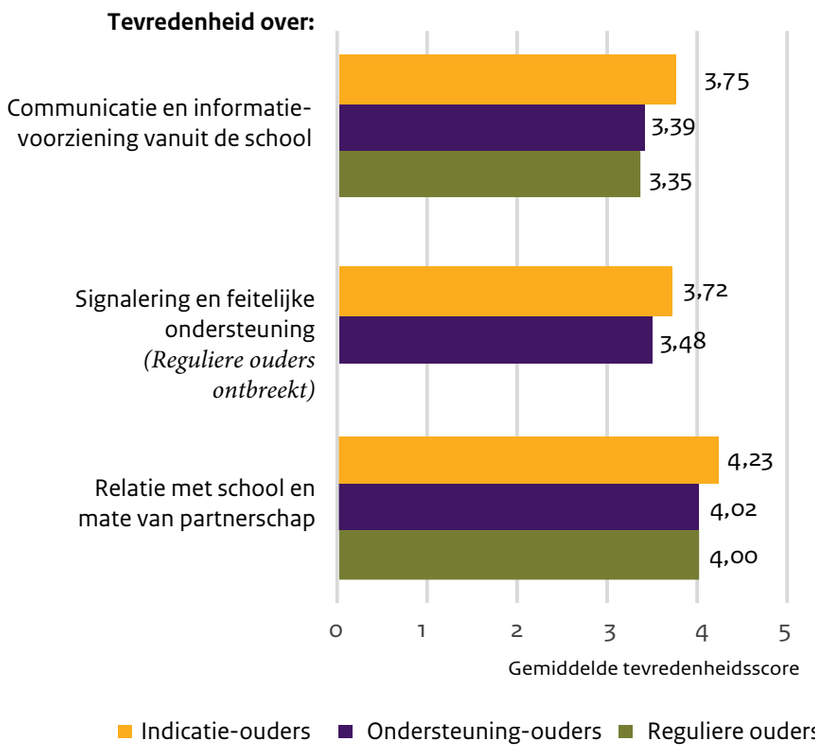

Bron: Onderzoeksprogramma Evaluatie Passend Onderwijs. Rapport: Van Loon-Dikkers L, Heurter A en Ledoux G. Ervaren bureaucratie en tevredenheid passend onderwijs - Meningen van po- en vo-ouders en mbo-studenten, schooljaar 2015-2016. Amsterdam: Kohnstamm Instituut, 2017.

Vervolgmeting: thema's van de indicatoren komen terug in de Evaluatie Passend Onderwijs 2020.

Drie indicatoren over de tevredenheid onder mbo-studenten met een indicatie voor speciale onderwijsvormen of met extra ondersteuning (0-meting (schooljaar 2015-2016))

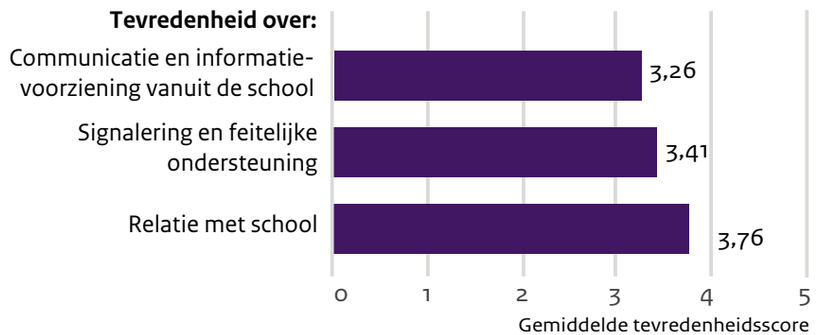

Bron: Onderzoeksprogramma Evaluatie Passend Onderwijs. Rapport: Van Loon-Dikkers L, Heurter A en Ledoux G. Ervaren bureaucratie en tevredenheid passend onderwijs - Meningen van po- en vo-ouders en mbo-studenten, schooljaar 2015-2016. Amsterdam: Kohnstamm Instituut, 2017.

Vervolgmeting: thema's van de indicatoren komen terug in de Evaluatie Passend Onderwijs 2020.

Toelichting bij de grafieken

Tevredenheid (1 = zeer laag tot 5 = zeer hoog):

- Tevredenheid over communicatie en informatievoorziening: het gaat om de kwaliteit en transparantie van de voorlichting over het aanbod en de aanpak van de school voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben en de communicatie over de ontwikkeling van het kind;
- Tevredenheid over de signalering en feitelijke ondersteuning: dit betreft het (vroegtijdig) signaleren dat er iets met een kind aan de hand is (en wat), het onderwijsaanbod, de geboden begeleiding en de samenwerking tussen alle betrokken actoren;
- Tevredenheid over de relatie met de school en de mate van partnerschap: de mate waarin ouders zich gehoord en serieus genomen voelen en vertrouwen hebben in de school.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Toelichting bij de grafieken (vervolg)

Indicatie en extra ondersteuning:

- Indicatie-ouders: ouders van een kind in het po, vo en (v)so waarvoor in het schooljaar 2015-2016 een indicatieaanvraag is gedaan voor cluster 1 (blinde en slechtziende kinderen), cluster 2 (dove en slechthorende kinderen), lwoo (leerwegondersteuning in het vmbo) of PrO (praktijkonderwijs). Kinderen die gebruik maken van lwoo krijgen extra begeleiding, bijvoorbeeld door kleinere klassen, bijlessen of huiswerkbegeleiding. Praktijkonderwijs is voor kinderen die naar verwachting geen vmbo-diploma kunnen halen; zij leren vooral uit de praktijk.
- Ondersteuning-ouders: ouders van een kind in het po, vo en (v)so zonder indicatie, maar met extra ondersteuning op school; reden voor extra ondersteuning zijn lichamelijke en/of psychische problemen, of problemen in de ontwikkeling.
- Reguliere ouders: ouders van een kind waarvoor in het schooljaar 2015-2016 geen indicatieaanvraag is gedaan en dat ook geen extra ondersteuning krijgt.
- Indicatie-studenten: mbo-studenten voor wie in het schooljaar 2015-2016 een indicatie-aanvraag is gedaan voor cluster 1 (blinde en slechtziende kinderen), cluster 2 (dove en slechthorende kinderen).
- Ondersteuning-studenten: mbo-studenten zonder indicatie, maar met extra ondersteuning op de opleiding; reden voor extra ondersteuning zijn lichamelijke en/of psychische problemen, of problemen in de ontwikkeling.

De mate van tevredenheid over signalering en feitelijke ondersteuning is alleen bekend voor indicatie- en ondersteuning-ouders. Deze vraag niet is voorgelegd aan reguliere ouders. Er is geen referentiewaarde voor mbo-studenten omdat de vragen over tevredenheid niet zijn voorgelegd aan mbo-studenten zonder ondersteuning of een indicatie.

Studenten met een functiebeperking(en) en/of ziekte(n)/aandoening(en) die tevreden zijn over de voorzieningen die de onderwijsinstelling aanbiedt om het studeren met de betreffende functiebeperking(en) en/of ziekte(n)/aandoening(en) te vergemakkelijken

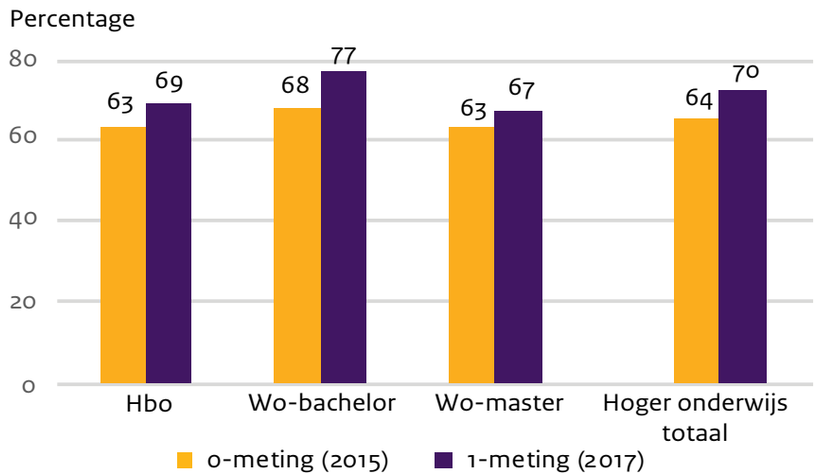

Bron: Onderzoeksprogramma Evaluatie Passend Onderwijs. Rapport: Van Loon-Dikkers L, Heurter A en Ledoux G. Ervaren bureaucratie en tevredenheid passend onderwijs - Meningen van po- en vo-ouders en mbo-studenten, schooljaar 2015-2016. Amsterdam: Kohnstamm Instituut, 2017.

Vervolgmeting: 2019 (beschikbaar in 2020).

Toelichting bij de grafiek

Aan studenten (die voltijd of deeltijd studeren) is een lijst met functiebeperkingen en ziekten/aandoeningen voorgelegd. Aan degenen die een functiebeperking(en) en/of ziekte(n)/aandoening(en) hadden, is gevraagd in hoeverre zij bij de instelling waar ze studeren gebruikmaken van voorzieningen om het studeren met de betreffende functiebeperking(en) en/of ziekte(n)/aandoening(en) te vergemakkelijken. Degenen die aangaven hier gebruik van te maken (enigszins tot en met heel veel) is de vraag voorgelegd hoe tevreden ze zijn over de voorzieningen die de instelling aanbiedt om het studeren met de betreffende functiebeperking(en) en/of ziekte(n)/aandoening(en) te vergemakkelijken.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

4. Vervoer

Binnen de actielijn Vervoer is het doel dat reizigers met een beperking steeds meer zelfstandig gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Acties in deze actielijn zijn onder andere meer haltes en stations toegankelijk maken en een grotere gebruiksvriendelijkheid en meer integratie in het doelgroepenvervoer.

Treinreizigers die van of naar een toegankelijk station reizen

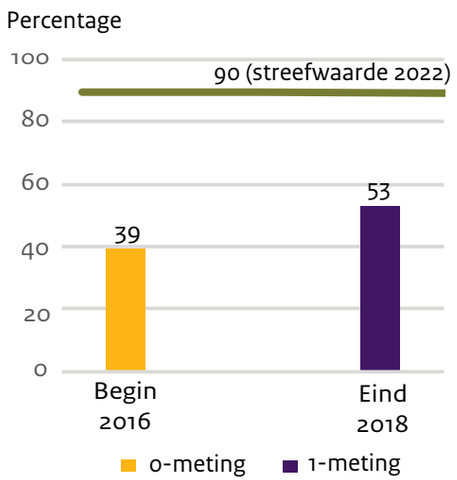

Bron: Prorail.

Vervolgmeting: 2020 (beschikbaar begin 2021; tussentijds opvragen mogelijk).

Toelichting bij de grafiek

- Op basis van criteria wordt vastgesteld of een station wel/niet toegankelijk is:
  - Perronhoogte 76cm boven spoor;
  - Bereikbare perrons d.m.v. liften en hellingbanen;
  - Kleine maatregelen uitgevoerd zoals het aanbrengen van bewegwijzering in braille en tactiele voelbare informatie op trapleuningen.
- Voor het Programma Toegankelijkheid geldt de tussentijdse doelstelling dat in 2022 dagelijks minimaal 90% van de reizigers van en/of naar een toegankelijk station reist.

Bushaltes die toegankelijk zijn voor mensen met een beperking, uitgesplitst naar toegankelijkheid voor mensen met een motorische en visuele beperking

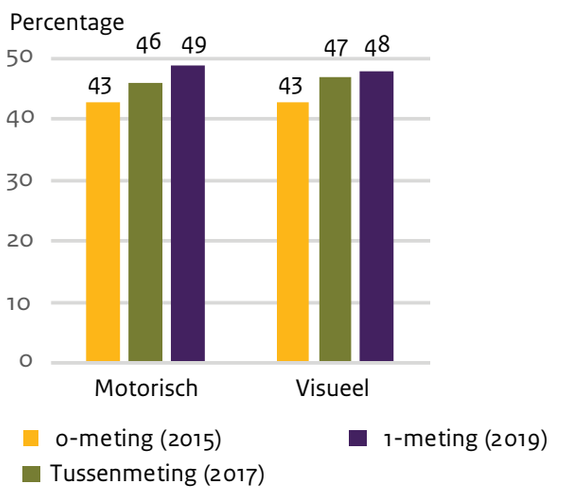

Bron: OVA/OV-data, Centraal Halte Bestand (CHB).

Vervolgmeting: doorlopend (beschikbaar begin 2021; tussentijds opvragen mogelijk).

Toelichting bij de grafiek

De cijfers over bushaltes zijn ook gepubliceerd in de kamerbrief over vragen Vernieuwingsagenda “Iedereen onderweg” (11 juni 2019). Daarin is aangekondigd dat er een verbeterslag zal plaatsvinden op de onderliggende databestanden. Deze verbeterslag heeft inmiddels plaatsgevonden bij DOVA/OV-data, maar moet nog getoetst worden door de verantwoordelijke provincies en vervoerregio’s en kan op zijn vroegst in januari 2020 worden vrijgegeven.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Tramhaltes die toegankelijk zijn voor mensen met een beperking, uitgesplitst naar toegankelijkheid voor mensen met een motorische en visuele beperking (1-meting (2019))

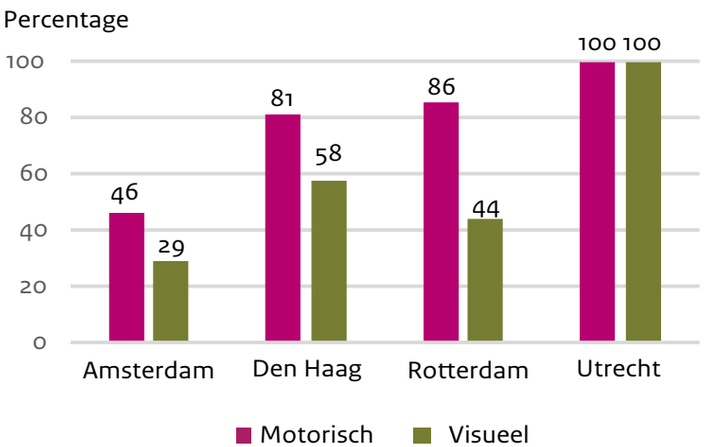

Bron: uitvraag door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat bij decentrale overheden.

Vervolgmeting: doorlopend (beschikbaar begin 2021; tussentijds opvragen mogelijk).

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

5. Participatie en toegankelijkheid

Binnen de actielijn Participatie en toegankelijkheid is het doel om meer kansen te bieden om mee te doen op terreinen als sport, verkiezingen, digitale toegankelijkheid en begrijpelijke informatie. Ook is het doel om stapsgewijs het aantal toegankelijke websites en apps te vergroten en informatievoorziening vanuit overheden en andere partijen toegankelijker en begrijpelijker te maken.

Sport

Mensen van 12 jaar en ouder met een lichamelijke beperking die wekelijks sporten

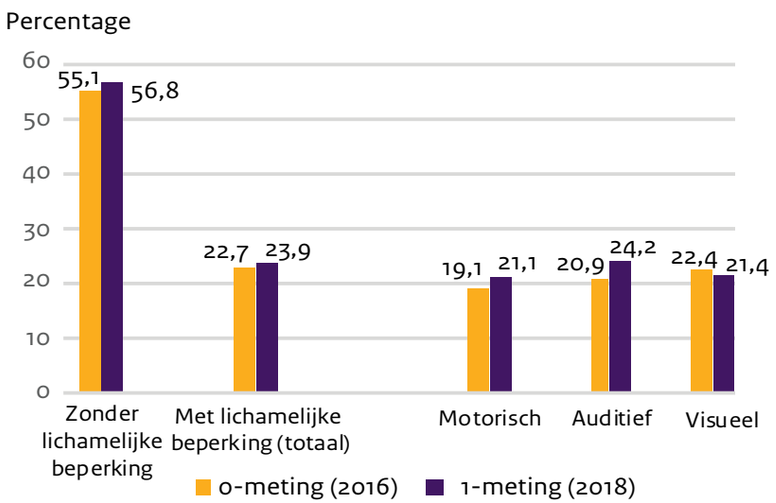

Bron: CBS i.s.m het RIVM, Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor, 2016 en 2018.

Vervolgmeting: 2020 (beschikbaar in 2021).

Toelichting bij de grafiek

Voor deze indicator is een persoon gedefinieerd als lichamelijk beperkt als hij of zij aangaf niet of met grote moeite een of meer van de volgende activiteiten te kunnen doen:

- Een voorwerp van 5 kilo, bijvoorbeeld een volle boodschappentas, 10 meter dragen.
- Vanuit staan, bukken en iets van de grond oppakken.
- 400 meter aan een stuk lopen zonder stil staan (zo nodig met stok).
- Een gesprek volgen in een groep van 3 of meer personen, zo nodig met hoorapparaat.
- Een gesprek voeren met één andere persoon, zo nodig met hoorapparaat.
- Kleine letters in de krant kunnen lezen, zo nodig met bril of contactlenzen.
- Op een afstand van 4 meter een gezicht herkennen, zo nodig met bril/contactlenzen.

Mensen van 12 jaar en ouder met een lichamelijke beperking die tevreden zijn met het sport- en beweegaanbod in hun omgeving

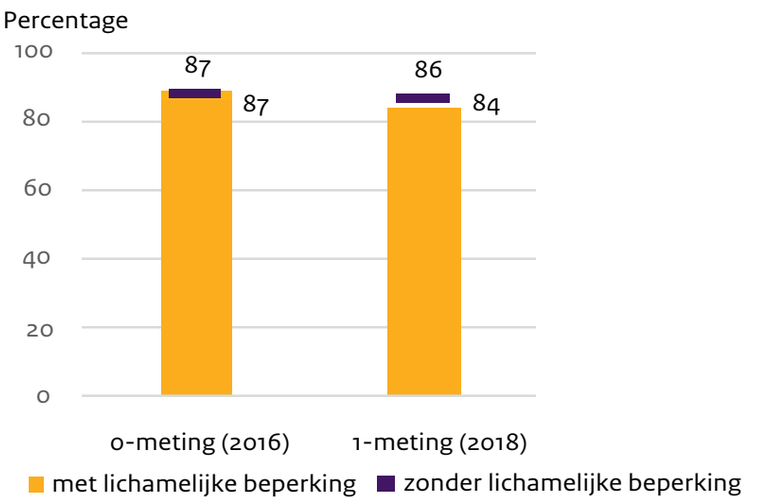

Bron: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in samenwerking met het CBS, Vrijetijdsomnibus (VTO), 2016 en 2018.

Vervolgmeting: 2020 (beschikbaar in 2021).

Toelichting bij de grafiek

Tevredenheid over het sport- en beweegaanbod is bepaald door de gemiddelde score te berekenen over de waardering van de volgende drie aspecten:

- Aanwezigheid van voldoende sportaccommodaties in de omgeving
- Voldoende keuze uit verschillende sporten in de buurt
- Voldoende fiets- en wandelpaden of andere openbare plekken om te bewegen.

Voor deze indicator is een persoon gedefinieerd als lichamelijk beperkt als hij of zij zelf aangaf een beperking te hebben (een lichamelijke beperking en/of een auditieve beperking en/of een visuele beperking).

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Verdieping

Beschikbaarheid van sport- en beweegfaciliteiten nader uitgesplitst (in percentage mensen dat het aanbod als voldoende ervaart)

Indicator	0-meting (2016)		1-meting (2018)	
Met of zonder lichamelijke beperking	**Met**	**Zonder**	**Met**	**Zonder**
Voldoende sportaccommodaties in de omgeving	84	86	81	85
Voldoende keuze uit verschillende sporten in de buurt	81	83	78	82
Voldoende wandel- of fietspaden of andere openbare plekken om te bewegen	92	91	89	91

Bron: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in samenwerking met het CBS, Vrijetijdsomnibus (VTO), 2016 en 2018.

Vervolgmeting: 2020 (beschikbaar in 2021).

Percentage mensen met een beperking dat aangeeft dat verenigings- en sportgebouwen vrijwel altijd toegankelijk zijn

Indicator	0-meting (2016)
Mensen met een lichte, matige of ernstige lichamelijke beperking	67
Mensen met een lichte of matige verstandelijke beperking	75

Bron: Nivel Participatiemonitor, bestaande uit de panels het Nationaal Panel Chronisch zieken en Gehandicapten en het Panel Samen Leven.

Vervolgmeting: naar verwachting 2020; vraagstellingen worden nog vastgesteld (beschikbaar in 2021).

Toelichting bij de tabel

- De indicator heeft feitelijk betrekking op allerlei verenigingsgebouwen, niet alleen sportgebouwen. Het is niet mogelijk om een percentage te berekenen voor alleen sportgebouwen.
- De vraag over toegankelijkheid van verenigings- en sportgebouwen is niet voorgelegd aan mensen zonder een beperking, daarom kan geen referentiecijfer worden gepresenteerd.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Verkiezingen

Per 1 januari 2019 is de wijziging van de Kieswet in werking getreden die bepaalt dat alle in de gemeente aangewezen stemlokalen zodanig zijn gelegen en zo zijn ingericht en uitgerust dat kiezers met lichamelijke beperkingen zoveel mogelijk hun stem zelfstandig kunnen uitbrengen. Indien gemeenten de beoogde 100% niet kunnen halen, dan informeren burgemeester en wethouders de gemeenteraad over de reden hiervoor.

Stemlokalen in gemeenten die volgens gemeenten zelf toegankelijk zijn voor mensen met een lichamelijke beperking

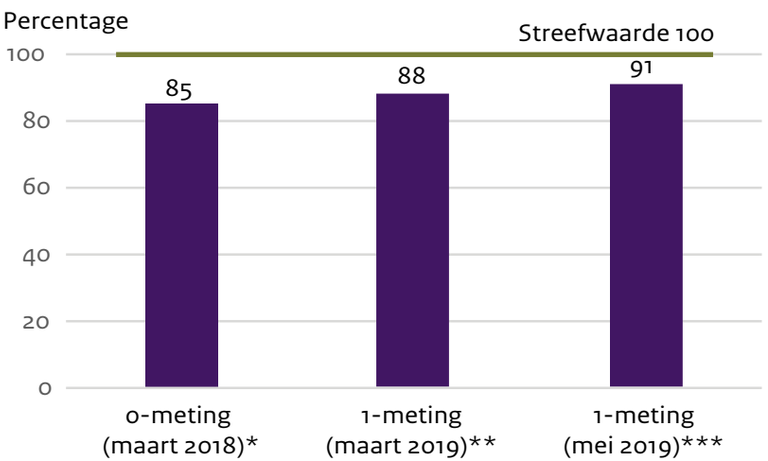

Bronnen: Evaluatie Gemeenteraadsverkiezingen & raadgevend referendum Wiv 2018. Terugblik op het verloop van het verkiezingsproces binnen Nederlandse gemeenten (GFK, 2018); Evaluatie van de gecombineerde provinciale staten- en waterschapsverkiezingen van 20 maart 2019 (Kantar, 2019); Evaluatie van de Europese Parlementsverkiezingen van 23 mei 2019 (Kantar, 2019).

*gemeenteraadsverkiezingen
**gecombineerde provinciale statenverkiezingen en de waterschapsverkiezingen
***Europese Parlementsverkiezingen

Vervolgmeting: 2021 (Tweede Kamerverkiezingen) (beschikbaar in 2021).

Toelichting bij de grafiek

- Het gaat hier om de eigen inschatting van gemeentefunctionarissen die via een online vragenlijst gevraagd zijn hoeveel stemlokalen binnen de gemeente volledig toegankelijk waren voor mindervaliden.
- Alle gemeenten zijn gevraagd deel te nemen aan het onderzoek. De vraag over toegankelijkheid van stemlokalen is beantwoord door respectievelijk 318, 298 en 275 gemeenten.
- Conform de kieswet uit 2019 moet 100% van de stemlocaties toegankelijk zijn.

Percentage stemlokalen dat heel goed toegankelijk is voor mensen met een lichamelijke beperking, van de stemlokalen waarvan gemeenten hebben aangegeven dat ze toegankelijk zijn voor mensen met een lichamelijke beperking

	0-meting (maart 2018)*	Eerste 1-meting (maart 2019)**	Tweede 1-meting (mei 2019)***
Stemlokalen die heel goed toegankelijk zijn	5	18	11
Toegankelijkheid bij andere stemlokalen			
Stemlokalen die goed toegankelijk zijn	21	14	27
Stemlokalen die redelijk toegankelijk zijn	30	18	29
Stemlokalen die moeilijk toegankelijk zijn	43	50	34
Totaal	100	100	100

Bron: 0-meting: PBTconsult, Toetsing toegankelijkheid stemlokalen. Gemeenteraadsverkiezingen 2018 ikv Evaluatie Gemeenteraadsverkiezingen & raadgevend referendum. 1-meting maart: PBTconsult, Steekproef toegankelijkheid Stemlocaties provinciale statenverkiezingen waterschapsverkiezingen 2019. 1-meting mei: PBTconsult, Steekproef toegankelijkheid Stemlocaties Europese Parlementsverkiezingen 2019.

*gemeenteraadsverkiezingen
**gecombineerde provinciale statenverkiezingen en de waterschapsverkiezingen
***Europese Parlementsverkiezingen

Vervolgmeting: 2021 (Tweede Kamerverkiezingen) (beschikbaar in 2021).

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Gemiddelde score voor de toegankelijkheid van stemlokalen (alleen voor de stemlokalen die (heel) goed of redelijk toegankelijk zijn voor mensen met een lichamelijke beperking)

Indicator	0-meting (maart 2018)*	1-meting (maart 2019)**	1-meting (mei 2019)***
Gemiddelde score	7,6	8,5	8,0

Bronnen: 0-meting: PBT consult, Toetsing toegankelijkheid stemlokalen. Gemeenteraadsverkiezingen 2018 ikv Evaluatie Gemeenteraadsverkiezingen & raadgevend referendum. 1-meting maart: PBT consult, Steekproef toegankelijkheid Stemlocaties provinciale statenverkiezingen waterschapsverkiezingen 2019. 1-meting mei: PBT consult, Steekproef toegankelijkheid Stemlocaties Europese Parlementsverkiezingen 2019.

*gemeenteraadsverkiezingen
**gecombineerde provinciale statenverkiezingen en de waterschapsverkiezingen
***Europese Parlementsverkiezingen

Vervolgmeting: 2021 (Tweede Kamerverkiezingen) (beschikbaar in 2021).

Toelichting bij de tabellen

Beide verkiezingen in 2019 worden hier beschouwd als 1-meting.
Tussen de 0- en 1-metingen is de Kieswet gewijzigd (per 1 januari 2019). Om een goede vergelijking tussen de scores van voor en na de invoering van de gewijzigde Kieswet te maken, heeft PBTconsult de resultaten van de toegankelijkheidstoets van de stemlokalen uit 2018, opnieuw gescoord volgens de nieuwe beoordelingsmethode van 2019.

Aan de hand van de criteria in de 'checklist toegankelijkheid stemlokalen', die sinds 2012 het uitgangspunt vormt voor de toegankelijkheidsbeoordeling en in 2018 voor de tweede keer is aangepast, is bij 56 stemlokalen in 28 gemeenten getoetst of en in hoeverre deze toegankelijk zijn voor mensen met een lichamelijke beperking. Deze stemlokalen zouden volgens de gemeenten toegankelijk moeten zijn voor mensen met een beperking. De toegankelijkheidstoets omvat de volgende onderdelen:

- Bereikbaarheid locatie (de route; komt men zelfstandig bij de stemlocatie? (2 criteria));
- Betreedbaarheid locatie (de stemlocatie; komt men zelfstandig in de stemruimte? (6 criteria));
- Bruikbaarheid locatie (de stemruimte; kan men in de locatie zelfstandig de dingen doen die er geacht worden te doen? (5 criteria)).

Per onderdeel zijn enkele toegankelijkheidscriteria opgesteld. Op basis van in totaal 13 criteria is per stemlokaal een waardering voor de toegankelijkheid gegeven met een score tussen de 4 en 10, waarbij een score van 10 betekent dat een stemlokaal aan alle 13 toegankelijkheidscriteria voldeed. Voor deze rapportage is in overleg met PBTconsult de score omgezet in een indeling in vier categorieën:

- Heel goed toegankelijke stemlokalen voldoen aan alle 13 criteria;
- Goed toegankelijke stemlokalen voldoen aan de criteria voor betreedbaarheid en aan bijna alle criteria voor bereikbaarheid en bruikbaarheid;
- Redelijk toegankelijke stembureaus voldoen aan de criteria voor betreedbaarheid en niet aan alle criteria voor bereikbaarheid en bruikbaarheid;
- Moeilijk toegankelijke stemlokalen voldoen niet aan de criteria voor de betreedbaarheid van de locatie.

Conform de kieswet uit 2019 moet 100% van de stemlocaties toegankelijk zijn.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Percentage mensen met een beperking dat het over het geheel genomen (erg) moeilijk vond om te stemmen

Indicator	0-meting (2017)
Mensen met een matige of ernstige lichamelijke beperking	3
Mensen met een visuele beperking	31
Mensen met een psychische beperking	3

Bronnen: Nivel, Nationaal Panel Chronisch zieken en Gehandicapten. Nivel, Een onderzoek onder mensen met een visuele beperking die een beurs over visuele beperkingen bezochten. Trimbos-instituut, Panel Psychisch gezien. Beschreven in: De Putter I, Boeije H, Heins M, Inhulsen MB, Kappen H. Toegankelijkheid Tweede Kamerverkiezing 2017 voor mensen met beperkingen: hindernissen én oplossingen. Utrecht: Nivel, 2017.

Vervolgmeting: niet voorzien.

Digitale toegankelijkheid

Percentage overheidswebsites waarbij de automatische test op toegankelijkheidscriteria geen foutmelding gaf

Indicator	1-meting (maart-augustus 2019)
Automatische test vindt geen foutmelding	23

Bron: Velleman EM, Beenen R. Nulmeting toegankelijkheid 2019. Websites en mobiele applicaties van Nederlandse overheidsinstellingen. Nulmeting toegankelijkheid 2019 van Nederlandse overheidswebsites en mobiele applicaties conform Artikel 8(4) van EU-richtlijn 2016/2102. Utrecht: Accessibility, oktober 2019.

Vervolgmeting: streven om meting te herhalen.

Toelichting bij de tabel

Er is nagegaan of overheidswebsites ook door bezoekers met een beperking kunnen worden gebruikt. Daartoe zijn 1814 websites automatisch getest op elementen van 22 succescriteria van de internationale standaard WCAG 2.1 (die is opgenomen in de Europese standaard EN 301 549). Deze standaard bestaat uit een lijst technische eisen en specificaties voor websites en mobiele applicaties en is primair geschreven voor web- en app-ontwikkelaars. De standaard bevat 78 succescriteria, waarvan 50 verplicht zijn. Met succescriteria kan getoetst worden of een website of mobiele applicatie aan de richtlijnen voldoet. De 1814 websites waren onder andere van de rijksoverheid, gemeenten, gemeenschappelijke regelingen (samenwerkingsverbanden) en zelfstandige bestuursorganen. Automatisch konden 22 succescriteria worden getest. De 28 andere verplichte criteria zijn vervolgens handmatig getest. Dit is gedaan bij een steekproef van de automatisch geteste websites. De resultaten zijn beschreven in het geciteerde rapport.

Percentage overheidswebsites waarvan de beheerder aangaf dat iemand op managementniveau verantwoordelijk is voor de digitale toegankelijkheid van website(s) en mobiele applicatie(s)

	1-meting (eerste helft 2019)
Websites waarbij iemand op managementniveau verantwoordelijk is voor de toegankelijkheid	50,2
Situatie bij andere websites	
Websites waarbij niet iemand op managementniveau verantwoordelijk is voor de toegankelijkheid	35,5
Beheerder wist niet of iemand op managementniveau verantwoordelijk is voor de toegankelijkheid	12,3
Totaal	100

Bron: Velleman EM, Beenen R. Nulmeting toegankelijkheid 2019. Websites en mobiele applicaties van Nederlandse overheidsinstellingen. Nulmeting toegankelijkheid 2019 van Nederlandse overheidswebsites en mobiele applicaties conform Artikel 8(4) van EU-richtlijn 2016/2102. Utrecht: Accessibility, oktober 2019.

Vervolgmeting: streven om meting te herhalen.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Toelichting bij de tabel (vorige pagina)

Aan beheerders van 1814 overheidswebsites is een digitale enquête verstuurd. 256 respondenten hebben de gesloten vragen van de vragenlijst ingevuld. Een van de vragen was of iemand op managementniveau verantwoordelijk is voor de digitale toegankelijkheid van website(s) en mobiele applicatie(s).

Begrijpelijke informatie

Aantal deelnemende overheidsorganisaties aan Direct Duidelijk

Indicator	0-meting (oktober 2018)	1-meting (oktober 2019)
Aantal overheidsorganisaties	0	21

Bron: Netwerk Begrijpelijke Overheid (NBO), website Direct Duidelijk (stand van zaken 30 oktober 2019) (https://www.directduidelijk.nl).

Vervolgmeting: 2020 (beschikbaar in 2020; tussentijds opvragen mogelijk).

Toelichting bij de tabel

De campagne Direct Duidelijk heeft als doel heldere overheidscommunicatie te bevorderen. De campagne Direct Duidelijk is op 31 oktober 2018 van start gegaan.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

6. Zorg en ondersteuning

Binnen de actielijn Zorg en Ondersteuning is het doel om een goede toegankelijkheid en kwaliteit van zorg en ondersteuning te waarborgen, omdat dit voor mensen met een levensbrede en levenslange beperking een eerste randvoorwaarde is om mee te kunnen doen in de samenleving. Acties in deze actielijn zijn onder meer het verbeteren van de toegang tot zorg en ondersteuning, het wegnemen van knelpunten rondom hulpmiddelen en extra investeren in cliëntondersteuning.

Drie indicatoren over ervaringen met cliëntondersteuning

Percentage Wmo-gebruikers dat...

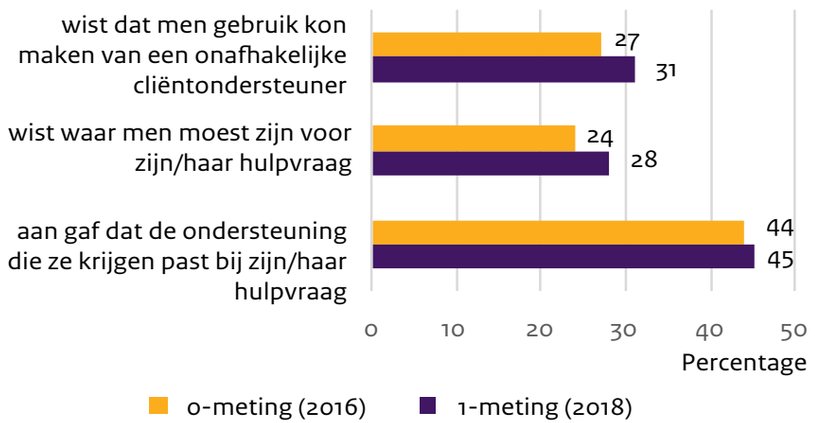

Bron: VNG, Cliëntervaringsonderzoek (CEO) Wmo (www.waarstaatjegemeente.nl).

Vervolgmeting: 2020 (beschikbaar in 2021).

Toelichting bij de grafiek

Cliënten bij wie de maatwerkvoorziening is afgewezen, cliënten die gebruik maken van een algemene voorziening en mantelzorgers maken geen onderdeel uit van de respondentgroep. Ook maken mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben, maar geen aanvraag hebben ingediend, geen onderdeel uit van de respondentgroep.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

7. Rijk als organisatie

Binnen de actielijn Rijk als organisatie is voor de Rijksoverheid zelf het doel om binnen de inclusieve samenleving een toegankelijke organisatie te zijn. Dat betekent naast fysieke toegang tot de rijksgebouwen en toegang tot websites, informatie en systemen dat het Rijk als werkgever openstaat voor iedere werknemer.

Aantal banen bij het Rijk (ministeries) voor mensen uit de doelgroep banenafspraak

	1-meting (einde derde kwartaal 2018)	Doelstelling voor derde kwartaal 2018
Banen onder de banenafspraak	1.274	3.066

Bron: Ministerie van BZK, Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2018; primaire bronnen P-Direkt, UWV, Binnenwerk, mantelpartijen, ministeries.

Vervolgmeting: 2019, peilmoment einde van het 3e kwartaal (beschikbaar medio 2020 in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2019).

Toelichting bij de tabel

- Banenafspraak: in het sociaal akkoord van 2013 hebben kabinet en de sociale partners afgesproken dat er extra banen komen voor mensen met een arbeidsbeperking. De Wet banenafspraak en quotum arbeidsbeperkten regelt een aantal belangrijke zaken die nodig zijn om de mensen uit de doelgroep van de banenafspraak op de banen te plaatsen en om te monitoren of de werkgevers de banen in een jaar hebben gerealiseerd.
- Eén baan wordt beschouwd als een baan van 25,5 verloonde uren per week. Banen groter of kleiner dan 25,5 uur per week tellen naar rato mee. Door uit te gaan van banen in plaats van personen, wordt inzichtelijk dat het gaat om substantiële banen en niet om banen van slechts een paar uur.
- De cijfers in de tabel zijn inclusief inleenverbanden en exclusief de realisatie via het project Maatwerk voor Mensen (een samenwerking van Rijkoverheid met leveranciers in de markt).
- Binnenwerk is een programma dat banen creëert voor mensen met een beperking, en is in december 2016 opgericht.

Percentage aanbestedingen waarbij social return is uitgevraagd * via een contractbepaling, van de aanbestedingen waarbij het social return-kader van toepassing is

	1-meting (2018)
Aanbestedingen waarbij social return is uitgevraagd	56,1

*Uitgevraagd: het Rijk vraagt aan leveranciers en dienstverleners om in hun offerte aan te geven in hoeverre er banen gecreëerd worden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Bron: Ministerie van BZK, Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2018; aanvullende gegevens van het ministerie van BZK; ministerie van VWS, Voortgangsrapportage 2019 Onbeperkt meedoen!.

Vervolgmeting: mogelijk 2019 (dan beschikbaar medio 2020).

Toelichting bij de tabel

- Afdelingen personeelsbeleid (Human Resources, HR) en Inkoop bij het Rijk werken samen met leveranciers en dienstverleners aan manieren om mensen via inkoopcontracten en social return on investment (SROI) naar werk te begeleiden. SROI betekent dat er niet alleen gekeken wordt naar financiële, maar ook naar het maatschappelijke rendement van samenwerking.
- Instrumenten zijn het via inkoop aangeven van vereisten voor (toegankelijke) voorzieningen en bedrijfsmiddelen of het helpen creëren van meer banen voor mensen met een beperking.
- In 2018 was bij 57 van de 299 aanbestedingen het social return-kader van toepassing.
- De doelstelling is dat 5% van de loonsom tot stand komt via social return.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Aantal rijksambtenaren dat zich via de website ingeschreven heeft bij de 'Beweging onbeperkte denkers'

Indicator	0-meting (1 jan. 2019)	1-meting (1 okt. 2019)
Aantal rijksambtenaren	0	936

Bron: stichting Onbeperkte Denkers.

Vervolgmeting: 2020 (beschikbaar in 2020; tussentijds opvragen mogelijk).

Toelichting bij de tabel

- De 'Beweging onbeperkte denkers' is medio 2019 van start gegaan. De bedoeling is dit programma van 2020 tot 2023 nader vorm te geven.
- Onbeperkte Denkers is een rijksbrede beweging die als doel heeft de bewustwording te vergroten van wat er nodig is om een werkklimaat bij de Rijksoverheid te ontwikkelingen waarin inclusiviteit en diversiteit voorop staat. Elke rijksambtenaar kan zich aanmelden als Onbeperkte Denker. Degenen die zich aangemeld hebben worden gestimuleerd om bij te dragen aan een inclusieve en diverse rijksoverheid, bijv. door het thema bespreekbaar te maken op de afdeling.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Gemeenten

Gemeenten kunnen veel doen aan het bevorderen van de participatie in de maatschappij van mensen met een beperking. Het begint ermee dat gemeenten het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap kennen. Een volgende belangrijke stap is dat zij periodiek een plan opstellen (lokaal inclusieplan, of meer specifiek 'Lokale Inclusie Agenda') waarin staat hoe zij met concrete acties de participatie van mensen met een beperking kunnen bevorderen. Dit zal vervolgens moeten resulteren in projecten, activiteiten of andere initiatieven. Het VN-Verdrag geeft aan dat bij de totstandkoming van beleidsplannen, mensen met een beperking betrokken moeten worden. De Vereniging Nederlandse Gemeenten ondersteunt gemeenten daarin met het project Iedereen doet mee! op verschillende manieren: door goede voorbeelden van koplopergemeenten zichtbaar te maken, onderlinge kennisdeling te stimuleren en diverse handreikingen te publiceren, waaronder de handreiking Lokale Inclusie Agenda.

Percentage gemeenten waarin een lokaal inclusieplan wordt gemaakt, waarin de gemeenteraad het plan heeft goedgekeurd of waar een lokaal inclusieplan al wordt uitgevoerd

Indicator	0-meting (2018)	1-meting (2019)
Gemeenten die werken aan een lokaal inclusieplan (plan is in ontwikkeling, goedgekeurd door de gemeenteraad of al in uitvoering)	26,0	35,5
Voortgang in overige gemeenten:		
Gemeenten waarin bekend is wat gedaan moet worden om te voldoen aan de eisen van het VN-verdrag (onderzoeksfase)	16,7	14,5
Gemeenten die onderzoek doen naar de gevolgen die het VN-verdrag moet hebben voor het beleid (verkenningsfase)	50,0	39,1
Gemeenten die geen antwoord gaven	7,3	10,9
Totaal	100	100

Bron: VNG en Movisie, Flitspeiling.

Vervolgmeting: 2020 (beschikbaar in maart 2020).

Aantal gemeenten (van de 335) dat een manifest Iedereen doet mee! heeft getekend

Indicator	0-meting (1 jan. 2018)	Tussenmeting (20 mrt. 2019)	1-meting (18 okt. 2019)
Aantal gemeenten	0	25	44

Bron: VNG.

Vervolgmeting: 2020 (beschikbaar in 2020; tussentijds opvragen mogelijk).

Toelichting bij de eerste tabel (links)

- Gemeenten die een lokaal inclusieplan uitvoeren of daarmee willen beginnen, zijn het verst met het vormgeven van een inclusief beleid waarbij inwoners met een beperking volwaardig kunnen meedoen. De gekozen kernindicator is de som van het percentage gemeenten waar een lokaal inclusieplan wordt gemaakt, het percentage gemeenten waar een lokaal inclusieplan is goedgekeurd door de gemeenteraad en het percentage gemeenten waar een lokaal inclusieplan wordt uitgevoerd.
- Sommige gemeenten geven aan dat ze geen lokaal inclusieplan hebben of er niet aan werken, omdat ze inclusief beleid al breed, bij alle beleidsthema's, toepassen.
- In 2018 en 2019 vulde respectievelijk 25 en 34% van alle gemeenten (een deel van) de vragenlijst van de Flitspeiling in.

Toelichting bij de tweede tabel (links)

- Gemeenten die het manifest hebben getekend werken actief aan het uitvoeren van het VN-Verdrag Handicap. De ondertekenaars worden gezien als koplopergemeenten. Zij gaan actief aan de slag met het VN-Verdrag, samen met mensen met een beperking. Nadat een gemeente zich heeft aangemeld, wordt gecontroleerd of aan alle criteria is voldaan. De criteria zijn opgesteld door de VNG en Alliantie VN-verdrag.
- De VNG houdt een actuele stand bij van gemeenten die het manifest tekenen middels een interactieve geografische kaart.
- Sommige gemeenten werken al aan een inclusieve samenleving, zonder dat ze het manifest ondertekenen.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting cijferoverzicht

Actielijnen

1. Bouwen en wonen

2. Werk

3. Onderwijs

4. Vervoer

5. Participatie en toegankelijkheid

6. Zorg en ondersteuning

7. Rijk als organisatie

Gemeenten

Bedrijfsleven

Bedrijfsleven

De fysieke toegankelijkheid van winkel- en uitgaansgebieden en de digitale toegankelijkheid van bedrijven is belangrijk voor mensen met een beperking. Om de toegankelijkheid van het bedrijfsleven te vergroten, is het gewenst dat ondernemers zich bewust zijn van de hindernissen voor mensen met een beperking, ondernemers de keuzemogelijkheden voor mensen met een beperking verruimen en dat inclusief denken in de sector toeneemt. Een belangrijke stap in dit streven is dat brancheorganisaties een actieplan toegankelijkheid opstellen, waarin concrete maatregelen zijn beschreven om de toegankelijkheid voor mensen met een beperking te verbeteren. VNO-NCW en MKB-Nederland bieden ondersteuning aan brancheorganisaties op het gebied van toegankelijkheid. De ondersteuning bestaat onder meer uit hulp bij het opstellen van een actieplan, driemaandelijks beschikbaar stellen van een communicatie-toolkit met kant-en-klare teksten, beeldmateriaal en uitgewerkte communicatieacties, beschikbaar stellen van instrumenten om ondernemers te ondersteunen en de mogelijkheid om kennis en ervaringen uit te wisselen met andere brancheorganisaties.

Aantal brancheorganisaties dat een actieplan toegankelijkheid gereed heeft

Indicator	0-meting (14-6-2018)	1-meting (12-9-2019)
Aantal brancheorganisaties	8	20

Bron: VNO-NCW en MKB Nederland, Projectdata MKB Toegankelijk (https://www.mkbtoegankelijk.nl/voor-brancheorganisaties/actieplannen/).

Vervolgmeting: 2020 (beschikbaar in 2020; tussentijds opvragen mogelijk).

Toelichting bij de tabel

Het programma MKB Toegankelijk stimuleert en ondersteunt brancheorganisaties bij het opstellen van een actieplan toegankelijkheid, waarin concrete maatregelen zijn beschreven om de toegankelijkheid voor mensen met een beperking te verbeteren.

Dit is een uitgave van:

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

Auteurs
Ronald Gijsen
Antonia Verweij
Carolien van den Brink

Deze uitgave is tot stand gekomen met medewerking van Cindy Deuning en van instanties die cijfers hebben aangeleverd.

November 2019

011728

De zorg voor morgen begint vandaag